

loščenja bil je v ječi samo tri leta. Ker je pa dobil v ječi neko očesno bolezen, so ga odpustili od vojakov. Prišel je domov k očetu in k sestram učiteljicam. Doma v Bitontu, se je poročil z neko učiteljico, ki je izhajala iz neke blazne družine in je bila vsled tega sama na pol blazna. Rubino jo je kmalu zapustil in se poda v Milan, kjer najde službo pri knjigotržcu Trevesu. Tu so prišli na sled neki njegovi goljufigi, in je bil zopet obsojen na 2 $\frac{1}{2}$ leti ječe. Odtod je prišel kasneje v London. Tam je začel prodajati smodke, papir in druge take stvari. Začelo mu je iti še precej dobro, ali začel se je zopet baviti z anarhizmom in je kmalu prišel zopet ob vse. Potem se je prodal italijanski vladi za ogleduha anarhistov v Londonu in je dobil baje od nje v pol letu 4400 frankov za ta posel. Kmalu so pa prišli anarhisti temu na sled in Rubinovo življenje ni bilo varno pred njimi, čeravno se je Rubino opravičeval, da je s tem denarjem podpiral ubožne anarhiste. Rubino trdi zdaj, da je ravno zaradi tega napadel kralja Leopolda, da dokaže, da je ostal vedno pravi anarhist.

Obrtnija.

Premogokop v Šentjanžu.

„Ruda, kupčija tebe rede“ je mej drugim trdil Valentin Vodnik, a dasi imajo slovenske dežele mnogo zemskih zakladov, vendar te Vodnikove besede danes nimajo tiste veljave, kakor za Vodnikovih časov. Vodnik je videl gorenjske fužine, ki pa so sedaj opuščene, ker se ne bi izplačale. Sicer se v Zagorju, v Hrastniku, v Trbovljah in nekoliko v Kočevju koplje premog, a drugi zakladi naše zemlje se ne izkoriščajo.

Šentjanški premogokop je gotovo najvažnejši mej vsemi, kar jih imamo. Ta premogokop ima največjo prihodnost. Na razkritju premoga se dela pridno če tudi le v manjšem obsegu, a nepretrgoma. Izkoriščanje tega premogokopa je odvisno od tega, kdaj se zgradi železnica. Le če se zgradi železnica, je mogoče, da se razvije v šentjanškem premogokopu živahno življenje.

Zdaj tečejo obravnave zaradi zgradbe železnice, ki bi vezala Šentjanž na jedni strani s Trebnjem, na drugi strani s Sevnico. Čim se zgradi ta železnica bo vsled vršečih se priprav šentjanški premogokop v stanu, zadostovati z dobrim in cenanim premogom celi kranjski deželi, pa tudi sosednim deželam.

Marsikoga utegne zanimati obseg šentjanškega premogokopa, oziroma „Šentjanške premogovne družbe“, nekdanje tovarne cinka. Taisti obsega 45 podeljenih jamskih mer s površino 2.030.220 m² in za arrondiranje taistih ima 142 prostosledov s površino 51.297.500 m² — okoli 100 oralov vrtov, njiv, travnikov, gozdov itd. obširno moderno poslopje za ravnateljstvo, uradniška stanovanja, skladišča, hleve itd. in 2 veliki dvonadstropni poslopji z več stanovanji za delavce. Poleg teh stoji 50 m visok dimnik, še od cinkarne, kateri je stal nad 30.000 kron in se lahko

za vsako tovarniško podjetje takoj porabi. Tudi je dovolj mašinerij, nad 1000 m vrtalnega in drugega orodja v vrednosti okoli 40.000 kron, bratska skladišnica, fundirana z nad 30.000 kron itd. Družba ima tudi že koncesije in trase za železnično zvezo, in poleg teh že dovršene načrte za žično železnico. Za železnico je večina sveta že odkupljena in plačana ter je mnogo nasipov in presekov že gotovih.

Ta premogokop, preje tovarna za cink, prešel je leta 1874. v last akcijske družbe za montanindustrijo na Dunaju za kupnino 2.626.000 kron. Že takrat so se premogovni zakladi zelo obširno razkrili, ker je zamogel med drugimi tudi šefgeolog c. kr. avstrijske geologije pl. Paul taiste najnatančneje ceniti. Paul pravi, da je v navedenem premogovnem revirju, med drugimi ena plast (Flötz) povprečno 24 m debela, 1500 m široka in na daljavo do 7000 m konstatirana, tako da čaka podjetneža in kapitalista gotovo 230.000.000 q izvrstnega smolnatega premoga (harzreiche Kohle) ki je za vsako kurjavo in soparo ugoden. Če bi se taistega vsaj po 1.000.000 q na leto odkopalo, zadostovala bi le ta množina premoga za nič manj nego za 230 let, in z ozirom na okolnost, da 128 kuksov, v kolikor je družba skupaj razdeljena, po 12.000 kron reprezentuje kapitala 1.224.000 kron, morale bodo znašati dividende na leto do 50 % to temveč, ker tudi Dolenjska železnica dovoljuje jako nizko voznino iz Trebnja za premog. Seveda poseduje združba kot last vseh sozdružnikov še 26 kuksov, oziroma (stodeljivih) 2600 kuksnih deležev, torej vrednost še okoli 312.000 kron.

Z ozirom na to, da je hipoteka z 200.000 kron (z jako ugodnimi odplačilnimi obroki) pokrita z gotovino, ki se še kot imovina združbe nahaja, tedaj vsekako zadostna varščina proti vsakemu družbenemu prispevku (Zubussen). Delovodstvo na premogokopu vodi en inženir s pazniki, na razkritju plasti pa deluje okoli 100 delavcev, sami domačini, ki so ravno kar še dve novi jako močni žili še izvrstnejega premoga našli, za katere dosedaj še sploh nihče znal ni, in katere ne povzdigujejo samo vrednosti celega premogokopa, marveč omogočijo mnogo večjo letno produkcijo.

Smer sedaj vršečih se naprav je ta, da se ob dovršeni železnični zvezi lahko vsaka zahtevana množina izvrstnega premoga po nizkih cenah takoj dobavlja, pri čemur bo marsikdo lep dobiček imel, pred vsem pa seveda sodružniki, katerih, žalibog, zopet na Kranjskem skoraj nič ni in to v deželi, katera se ima za to bogastvo edino le materi naravi zahvaliti; kakor je čuti, pride v kratkem le še nekaj malega teh kuksnih deležev v promet, takrat stopimo skupaj in pokupimo jih, da ne bo zopet tujec sam izkoriščeval naših bogatih zakladov narave in se bogatil s taistimi, in da enkrat v slučajnem pomanjkanju premoga ne nastane usoda, da domačim pred pragom

ne bi zamogel dobiti od tod premoga, kojega bo tujec v tujino izvažal.

Kmetijstvo.

Izreja in krma molzne govedi.

Mlekarstvo ni le najlepše, ampak tudi najhitrejše sredstvo, s katerim zamoremo živinorejo bolj dobičkonosno storiti. Podlaga dobremu mlekarstvu je umna živinoreja. Naloga kmetovalca je torej, izrejevati dobro molzno goved; pri tem pa seveda ne sme prezirati onih lastnosti živali, koje so mu znamenje lahkega in hitrega opitanja. Ko bo krava postala za molžo slabija, je treba tedaj misliti na njeno primerno opitanje in prodajo.

Kljub vsej naši slabi živinoreji, se nahaja v naših čedah precej dobrih molznic, kar priča, da je dana vsakemu govejemu rodu moč, izrediti izmed svoje sredine dobre plemenite molznice. Žalibog, da se ta moč radi nepravilnega plemenjenja in reje pozgubi poprej, predno se do dobrega utrdi.

Izvolitev plemenskih živali z ozirom na dobre lastnosti je vsikdar najimenoitnejši pogoj umni živinoreji. Rečeno velja posebno pri živalih moškega spola, ker oni prenašajo svoje lastnosti na največ potomcev. In ravno pri izbiri plemenskih bikov grešijo naši gospodarji najbolj in za podedovane lastnosti se še pa niti ne zmenijo. Sicer je že to precejšen napredek v živinoreji, ako se plemenske krave in biki dobrih, skušenih plemen upeljujejo, uspeh bode pa le tedaj popoln, ako kmetovalci za utrjenje nove krvi sami vse potrebno store, ter vzgledno izreajo svojo živino.

Pri volitvi plemenskega bika moramo gledati, da je dobrega plemena, ter da ima kolikor mogoče vsa dobra zunanja znamenja, katere zahteva umna živinoreja. In ta znamenja so: Širok zadnji, pa lahek prednji del; tanka koža in primerno drobni rogovi, bister pogled in krotka kri. Ako si kmetovalec bika izredi sam, naj si izbere zato najboljše tele in sicer od take krave, ki mu je po dobrih lastnostih najbolj znana; isto velja tudi o izreji dobrih molznic.

Kar se tiče zunanjih razmer dobre molznice, velja sledeče: Iz velike posode izteče veliko in zato je vime najznamenitnejše znamenje. Koliko bolj na široko se vime po trebuhu razprostira in kolikor bolje se vidijo takozvane mlečne žile, toliko več mleka je pričakovati. Koža dobre molznice je tanka, dlaka svetla, kosti in rogovi drobni, život pa okrogel. Kar se tiče velikosti krav, skušnja uči, rediti pleme srednje velikosti in teže.

H krmljenju molzne govedi dodamo še sledeče: Mladi govedi naj se vsaj do končanega prvega leta k senu ali otavi daje razdrobljeno žito ali sočivje, ker to razvoj mladega zelo pospešuje.

Krma molzne živine mora biti zadostna, nikdar pa tolika, da bi se krave pričele debeliti. Kmetovalec krmi seveda le s tem, kar ima, dobrega sena pa molznim kravam nikdar ne sme manjkati, ampak naj znaša vsaj četrtno cele krme. Zelo kislja ali gnjila krma molznim kravam vedno škoduje. Tudi sol se zmiraj potrebuje, in to temveč, čim težje je krma prebavljiva. Vsa prememba krme naj se polagoma vrši.

Pri krmljenju naj vlada vsikdar in povsod največji red in snaga. Posebno naj ne primanjkuje zdrave pitne vode.

Kmetijske raznoterosti.

Sčim se čebelam odpravijo uši. Najpriprostejše sredstvo, čebelam odpraviti uši, je tobakov dim. Čebele se dobro zakade in uši odpadejo ter se potem odstranijo iz panja.

Vinska pokušnja v Krškem. Letošnje leto se je pridelalo v krškem političnem okraju obilo in prav dobrega mošta. Da se širše občinstvo o dobroti tega pridelka prepriča, priredi krška kmetijska podružnica v nedeljo in ponedeljek, dne 23. in 24. novembra 1902, vinsko pokušnjo v Krškem. Na tej pokušnji bode mnogo vina iz vseh občin in vinskih leg krškega političnega okraja. Vljudno se torej vabijo vsi oni, ki potrebujejo dobrega naravnega vina, da se te pokušnje udeležijo. Stem jim bo dana ugodna prilika, da brez izgube časa lahko takoj sklenejo kupčijo, ali se vsaj seznanijo z različnimi vinogradniki ter spoznajo vina iz različnih leg. Dopoldne bodo tudi poučna predavanja o kletarstvu. Ta pokušnja bo v telovadnici in v drugih spodnjih prostorih meščanske šole. Dotičniki, ki nameravajo svoja vina (nova in stara) razstaviti, naj takoj naznanijo kmetijski podružnici v Krškem svoje ime, priimek, bivališče in kraj, kjer imajo vinograde, odnosno od koder je dotično vino; to zaradi tega, da se morejo pravočasno napraviti primerne tablice ter da se ve glede prostora še pravočasno potrebno ukreniti. Vino pa morajo prinesiti v Krško najkasneje do sobote dne 21. t. m. dopoldne. Izročiti ga je pri županstvu v Krškem. — Pripomni se še, da se pokušnja prične že ob 1/2 2. popoldne ter da bodo iz prijaznosti točile krške in leskovške gospodične. Za vsak kozarec bode plačati 5 h. Dobivali se bodo kuponi po 1 K. — V nedeljo ob 10. dopoldne se bodo razdelile v šolskem prostoru meščanske šole vse one diplome, ki jih je presojevalni odbor prisodil na grozdni razstavi. Obdarovanci se opozarjajo, naj se ob določeni uri tam snidejo. Pristop imajo vsi posestniki, ker bo obenem z razdelitvijo tudi poučen govor. Diplome dobe tudi oni, ki so dobili darila (ne denar) in kolajne.

»Poljedelstvo« je naslov knjigi, ki jo je letošnje leto dala družba sv. Mohorja svojim udom kot književni dar. Knjigo je spisal g. V. Rohrman, strokovni učitelj na kmetijski šoli v Grmu. Ta knjiga je tretji snopič večjega dela in zavzema »posebno poljedelstvo«, t. j. pouk o pridelovanju kmetijskih rastlin, o obdelovanju travnikov in pašnikov. Izborna in temeljito sestavljeni spis bo dobro došel našim gospodarjem, katerih večina še zelo starokopitno gospodari in more zato iz te knjige posneti polno najboljših poukov, ki bodo mnogo pripomogli k dobičkonosnejšemu kmetovanju. Če mi na tem mestu to novo knjigo omenjamo, ne storimo to zaradi tega, da bi jo v nakup priporočali, saj menda pri nas vendar ni nobenega gospodarja več, ki bi ne bil ud družbe sv. Mohorja in ima torej knjigo takó že v rokah, a omenjamo jo zato, da opozarjamo na njeno vsebino in da ob tej priliki naše gospodarje rotimo, naj knjige ne hranijo na polico ali jo celo zavržejo, temveč naj jo kot